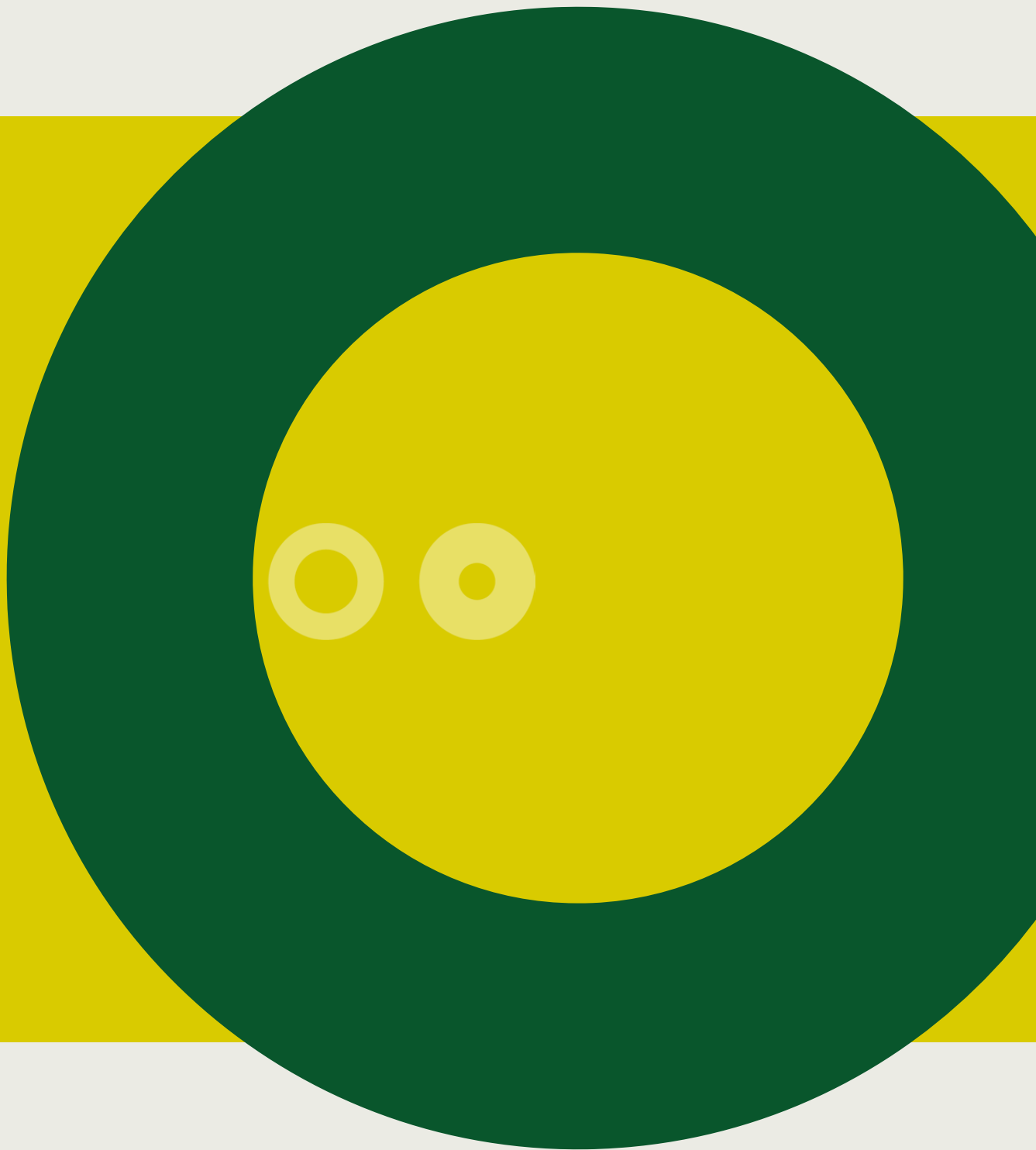

Prognose for kvægbrugets økonomiske resultater 2012-2014

December 2012

Indhold

SAMMENDRAG.....	3
INDLEDNING.....	4
PROGNOSERESULTATER FOR GENNEMSNITSBEDRIFTERNE	4
Konventionelle bedrifter med 80-160 køer.....	4
Konventionelle bedrifter med mellem 240-320 køer	5
Økologiske bedrifter med 80-160 køer.....	6
PROGNOSERESULTATER FOR DEN BEDSTE TREDJEDEL AF BEDRIFTERNE	7
INVESTERING OG GÆLD.....	8
FØLSOMHEDSBEREGNINGER.....	8
Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger	10

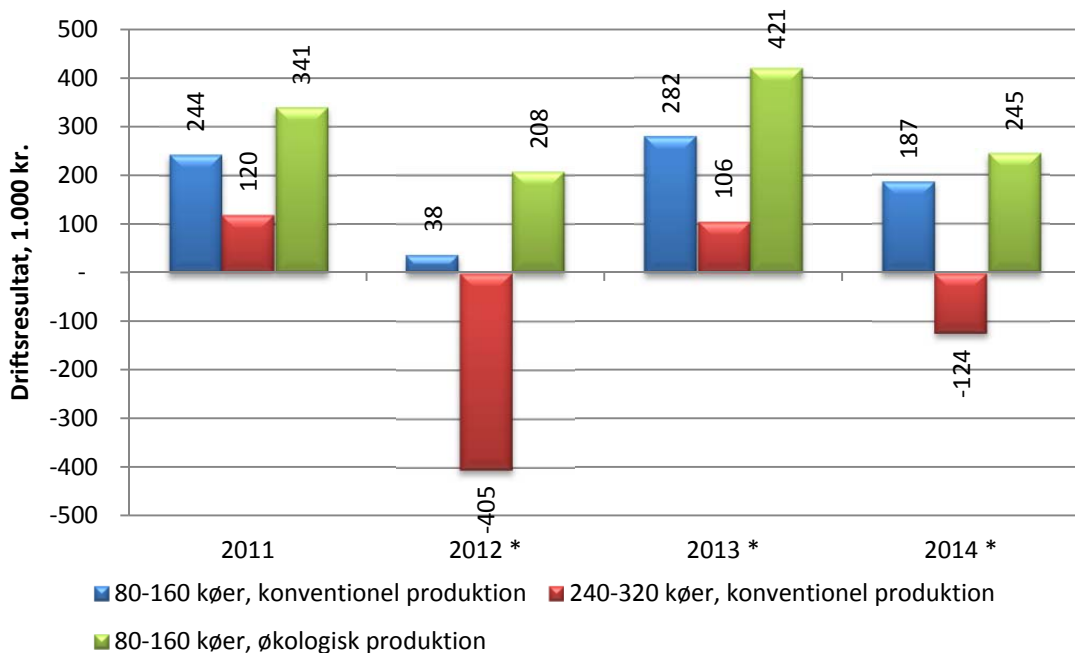
SAMMENDRAG

Kvægbedrifterne oplevede en fremgang i økonomien i 2011. Desværre kunne fremgangen ikke fastholdes i 2012. Faldende mælkepris i løbet af året og stærkt stigende foderpriser, ikke mindst sidst på sommeren, har ført til en generel nedgang i driftsresultatet i 2012. For de mindre konventionelle bedrifter med 80-160 køer ventes resultatet at blive 38.000 kr. svarende til et fald på 206.000 kr. i forhold til 2011. For de store konventionelle bedrifter med 240-320 køer ventes driftsresultatet at blive -405.000 kr., svarende til en nedgang på 0,525 mio. kr. i forhold til 2011. De økologiske bedrifter med 80-160 køer ventes at opnå et driftsresultat på 208.000 kr. i 2012, svarende til et fald i indtjeningen på 133.000 kr. i forhold til 2011.

Sidst på året i 2012 begyndt mælkeprisen at stige, og forventningen om en højere mælkepris i 2013, henholdsvis et mindre fald i renteniveauet, bevirker, at kvægbedrifternes driftsresultat forventes at stige i 2013 og komme på niveau med resultatet i 2011.

De gennemsnitlige driftsresultater dækker over en meget stor variation mellem bedrifterne. Nogle bedrifter vil opnå bedre resultater, mens andre vil opnå dårligere resultater end forudset i prognosen. Prognosen for kvægbedrifternes gennemsnitlige driftsresultat må ikke tolkes som en generel negativ økonomi i mælkeproduktionen eller en isoleret set dårlig økonomi blandt de store bedrifter. De dårlige prisforhold rammer også de bedste bedrifters indtjening i 2012, men til trods for dette, opnår disse bedrifter fortsat pæne resultater. Således ventes gennemsnittet af den bedste tredjedel, at opnå driftsresultater på 636.000 kr. (80-160 køer, konventionel produktion), henholdsvis 655.000 kr. (240-320 køer, konventionel produktion) og 830.000 kr. (80-160 køer, økologisk produktion). Derudover forventes disse bedrifter at opnå markant bedre resultater i 2013. Forskellen mellem de konventionelle og økologiske bedrifters indtjening snævres ind i 2014 som følge af forskellige forventninger til udviklingen i foderpriserne.

I forhold til september-prognosen forventes et lidt bedre resultat i 2013 som følge af en forventning om knap så høje foderpriser, et lidt lavere renteniveau samt en lille opjustering af mælkeprisen.

Figur 1. Driftsresultat for økologiske og konventionelle mindre bedrifter (80-160 køer), konventionelle store bedrifter (240-320 køer) i 2011 og forventninger til 2012, 2013 og 2014

KONTAKTPERSONER:

Navn	Chefkonsulent Susanne Clausen	Konsulent Jannik Toft Andersen	Specialkonsulent William S. Andersen
T	+45 87 40 53 07	+ 45 87 40 53 05	+ 45 87 40 51 79
M	+45 30 92 17 15		+ 45 29 42 00 36
E	suc@vfl.dk	jta@vfl.dk	wis@vfl.dk

INDLEDNING

I forhold til prognosen fra september 2012 er der sket følgende væsentlige ændringer i forudsætningerne:

- Foderpriserne er sænket både for korn og proteinfodermidler, niveauet er dog fortsat højt
- Mælkeprisen er hævet fra 2,65 kr. til 2,69 kr. pr. kg i 2013
- Renteniveauet er sænket en anelse
- Effekten af etablering af randzoner er inkluderet

Prognoseresultaterne for 2012, 2013 og 2014 inkluderer ikke eventuelle tab på finansielle forretninger. Disse kan forekomme, men er umulige at kvantificere. Prognosens resultater for 2012, 2013 og 2014 kan derfor være for positive i forhold til de senere realiserede driftsresultater.

Prognoseresultater for gennemsnitsbedrifterne

Konventionelle bedrifter med 80-160 køer

Tabel 1 viser det opnåede driftsresultat i 2011 på konventionelle kvægbedrifter med 80-160 køer og forventning til driftsresultatet på disse bedrifter i 2012, samt prognose for driftsresultatet i 2013 og 2014.

Tabel 1. Resultatopgørelse for konventionelle bedrifter med 80-160 køer.

	2011	2012 *	2013 *	2014 *
<i>Produktion</i>				
Årskøer	122	124	127	129
Kg mælk pr. årsko	8.815	8.868	8.912	9.001
Hektar	117	119	122	124
1.000 kr.				
Bruttoudbytte	3.541	3.441	3.755	3.668
Heraf kvæg	3.139	3.077	3.378	3.329
Heraf mark	266	300	286	274
Stykomkostninger	-1.417	-1.515	-1.586	-1.541
Heraf kvæg	-1.162	-1.246	-1.272	-1.335
Heraf mark	-243	-256	-263	-271
Dækningsbidrag	2.125	1.926	2.169	2.127
Heraf kvæg	1.977	1.805	2.043	1.994
Heraf mark	23	44	23	2
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.127	-1.190	-1.236	-1.288
Afskrivninger m.m.	-429	-419	-403	-389
Resultat af primær drift	568	317	530	450
Afkoblet støtte	400	400	408	416
Finansieringsudgifter i alt	-724	-679	-656	-678
Driftsresultat	244	38	282	187
Heraf konjunktur	21	1	0	0
Likviditet før investeringer	370	212	379	235
	2011	2012 *	2013 *	2014 *
Realiserede gevinst/tab i alt	-83	0	0	0
Heraf real. gev./tab gæld	-4	0	0	0
Heraf real. gev./tab finansaktiver	-79	0	0	0

Driftsresultatet ventes at blive 38.000 kr. i 2012 på bedrifter med 80-160 køer eller 206.000 kr. mindre end i 2011. Fald i mælkeprisen og højere foderpriser er de væsentligste årsager til faldet i driftsresultat fra 2011 til 2012. I 2013 ventes et driftsresultat på 282.000 kr. og dermed et lidt bedre resultat end i 2011. Resultatet i 2013 trækkes især op af forventningen om en højere mælkepris og en lavere rente. I forhold til september prognosen forudser denne prognose et svagt bedre driftsresultat i 2012 og et betydeligt bedre resultat i 2013 (+133.000 kr.). Ændring i datagrundlaget for prognosen¹ trækker resultatet op, mens effekten af randzonerne trækker i den modsatte retning. Årsagen til det generelt bedre resultat i 2013 er forventning om lidt lavere foderpriser henholdsvis renteniveau samt en lille opjustering af mælkeprisen.

Konventionelle bedrifter med mellem 240-320 køer

Tabel 2 viser det opnåede driftsresultat i 2011 og prognose for driftsresultatet i 2012, 2013 og 2014 på bedrifter med 240-320 køer.

Tabel 2. Resultatopgørelse for konventionelle bedrifter med 240-320 køer

	2011	2012 *	2013 *	2014 *
<i>Produktion</i>				
Årskøer	273	278	284	290
Kg EK mælk pr. årsko	8905	8.958	9.003	9.093
Hektar	209	213	217	222
1.000 kr.				
Bruttoudbytte	7.789	7.385	8.107	7.916
Heraf kvæg	7.062	6.769	7.436	7.312
Heraf mark	385	434	421	412
Stykomkostninger	-3.125	-3.345	-3.501	-3.403
Heraf kvæg	-2.722	-2.915	-3.061	-2.945
Heraf mark	-433	-462	-474	-489
Dækningsbidrag	4.663	4.040	4.605	4.513
Heraf kvæg	4.340	3.854	4.375	4.367
Heraf mark	-48	-29	-53	-77
Kontante kapacitetsomkostninger	-2.489	-2.627	-2.732	-2.849
Afskrivninger m.m.	-928	-860	-828	-798
Resultat af primær drift	1.247	553	1.045	866
Afkoblet støtte	694	707	722	736
Finansieringsudgifter i alt	-1.820	-1.665	-1.661	-1.726
Driftsresultat	120	-405	106	-124
Heraf konjunktur	-6	2	1	0
Likviditet før investeringer	620	220	652	215
2011 2012 * 2013 * 2014 *				
Realiserede gevinst/tab i alt	-244	0	0	0
Heraf real. gev./tab gæld	-11	0	0	0
Heraf real. gev./tab finansaktiver	-233	0	0	0

¹ Datagrundlaget for december prognosen er vejede resultater i forhold til Danmarks Statistik, mens datagrundlaget for september prognosen, hvor datagrundlaget var baseret på foreløbige vejede data.

Bedrifterne med 240-320 køer forventes at få et driftsresultat på -405.000 kr. i 2012 svarende til en nedgang på ca. 525.000 kr. i forhold til 2011. Faldet skyldes ligesom for de mindre bedrifters vedkommende et fald i mælkeprisen og stigende foderpriser. Driftsresultatet er uændret i forhold til september prognosen. Driftsresultatet i 2013 forventes at blive 106.000 kr. på disse bedrifter, hvilket svarer til niveauet i 2011. I forhold til september prognosen er forventningen ændret fra -168.000 kr. til +106.000 kr. Årsagen er både et ændret datagrundlag, og forventning om knap så høje foderpriser og renteniveau. Derudover er mælkeprisen justeret en anelse op.

Økologiske bedrifter med 80-160 køer

Tabel 3 viser det opnåede driftsresultat i 2011 på økologiske kvægbedrifter med 80-160 køer og forventningen til driftsresultatet på disse bedrifter i 2012 samt prognose for driftsresultatet i 2013 og 2014.

Tabel 3. Resultatopgørelse for økologiske bedrifter med 80–160 køer

	2011	2012 *	2013 *	2014 *
<i>Produktion</i>				
Årskøer	121	123	126	128
Kg EK mælk pr. årsko	8.045	8.093	8.134	8.215
Hektar	158	161	164	168
1.000 kr.				
Bruttoudbytte	3.913	3.808	4.078	4.010
Heraf kvæg	3.380	3.302	3.581	3.561
Heraf mark	317	362	326	298
Stykomkostninger	-1.296	-1.398	-1.460	-1.503
Heraf kvæg	-1.153	-1.244	-1.300	-1.340
Heraf mark	-144	-154	-160	-163
Dækningsbidrag	2.616	2.411	2.618	2.506
Heraf kvæg	2.227	2.058	2.281	2.221
Heraf mark	174	208	166	135
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.287	-1.358	-1.412	-1.471
Afskrivninger m.m.	-470	-468	-451	-436
Resultat af primær drift	859	584	755	599
Afkoblet støtte	479	479	489	499
Finansieringsudgifter i alt	-997	-855	-823	-853
Driftsresultat	341	208	421	245
Heraf konjunktur	33	0	0	0
Likviditet før investeringer	469	387	503	279
	2011	2012 *	2013 *	2014 *
Realiserede gevinst/tab i alt	-201	0	0	0
Heraf real. gev./tab gæld	-14	0	0	0
Heraf real. gev./tab finansaktiver	-187	0	0	0

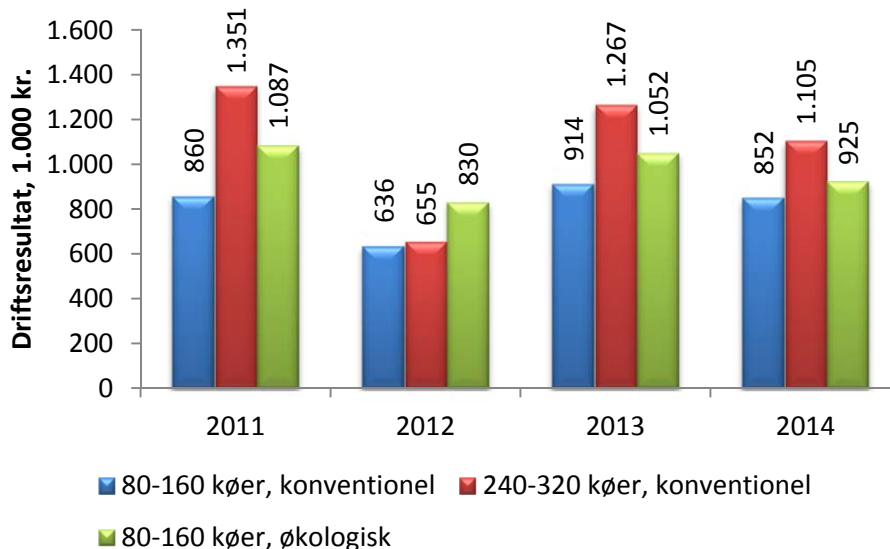
Prognosen for de økologiske bedrifter er baseret på forventningen til Arlas økologiske mælkepris. Nogle økologiske bedrifter leverer til andre mejerier, som betaler en anden mælkepris, hvorfor disse bedrifters forventede økonomiske resultater vil afvige fra prognosen.

De økologiske bedrifter forventes at opnå et driftsresultat på 208.000 kr. i 2012 svarende til et fald på godt 130.000 kr. i forhold til 2011. Årsagen er faldende mælkepris og en stigning i foderpriserne. I forhold til september prognosen er der tale om en lille forbedring på 7.000 kr. I 2013 ventes et driftsresultat på 421.000 kr., hvilket er 101.000 kr. højere i forhold til september prognosen. Fremgangen fra 2012 til 2013 på 213.000 kr. skyldes forventning om et lavere renteniveau (32.000 kr.) og en højere mælkepris (213.000 kr.). Hertil forventes højere foderpriser i 2013, hvilket betyder 44.000 kr. for prognoseresultatet.

PROGNOSERESULTATER FOR DEN BEDSTE TREDJEDEL AF BEDRIFTERNE

Prognosens resultater præsenteres som et gennemsnit af en størrelsesgruppe. Inden for disse grupper er der særdeles stor spredning i bedriftenes resultater. For at give et billede af denne variation er der lavet en tilsvarende fremskrivning for gennemsnittet af den bedste tredjedel af bedrifterne.

Den bedste tredjedel er her vist ved den gruppe, der i 2011 realiserede det højeste driftsresultat.

Figur 2. Prognose for driftsresultatet på den bedste tredjedel af bedrifterne.

Når resultaterne for bedste tredjedel sammenlignes med gennemsnitsresultaterne, synliggøres en del af spredningen mellem bedrifterne. Den bedste tredjedel opnåede således i 2011 driftsresultater, som var markant bedre end gennemsnittet. Forskellen i driftsresultat mellem de to grupper var:

- 616.000 kr. (konventionelle bedrifter 80-160 køer)
- 1.231.000 kr. (konventionelle bedrifter 240-320 køer)
- 746.000 kr. (økologiske bedrifter 80-160 køer)

Større udbytte og lavere omkostninger forklarer denne meget store forskel. Ved sammenligningen skal man være opmærksom på, at bedrifterne med de absolut dårligste resultater er med til at trække ned i gennemsnitstallene. Prognosens forventede driftsresultater for gennemsnittet dækker således over en meget stor variation mellem bedrifter både generelt og indenfor samme størrelsesgrupper henholdsvis driftsgren. Forskellen er i høj grad knyttet til måden bedriften, den bliver ledet.

De opnåede resultater blandt den bedste tredjedel og prognosen for disse bedrífers driftsresultater frem mod 2014 indikerer, at der kan opnås pæne økonomiske resultater til trods for mindre gunstige markedsvilkår.

INVESTERING OG GÆLD

Investeringerne blandt de konventionelle producenter har i 2011 været væsentligt lavere end i 2010, mens de steg lidt for de økologiske bedrífere. For begge produktionsgrene ventes faldende investeringer i prognoseperioden.

Gælden målt pr. ko ventes at falde med ca. 7.000 kr. frem mod 2014 for bedrífere med 80-160 køer (både konventionelle og økologiske). For de større bedrífere med 240-320 køer ventes et halvt så stort fald målt pr. ko.

Tabel 4. Gældsforholdene på gennemsnitsbedrífere i 2011

	Konventionel 80 - 160 køer	Konventionel 240 - 320 køer	Økologisk 80 - 160 køer
Antal årskøer/antal ha	122 køer/117 ha	273 køer/209 ha	121 køer/158 ha
Gæld i alt, 1.000 kr.	17.540	40.218	19.941
Gæld pr. ko, kr.	143.774	147.317	164.800

Tabel 5. Gældsforholdene på bedste tredjedel i 2011

	Konventionel 80 - 160 køer	Konventionel 240 - 320 køer	Økologisk 80 - 160 køer
Antal årskøer/antal ha	122 køer/121 ha	275 køer/210 ha	119 køer/163 ha
Gæld i alt, 1.000 kr.	15.023	33.913	17.156
Gæld pr. ko, kr.	123.135	123.321	144.171

FØLSOMHEDSBEREGNINGER

I forhold til tidligere prognoser er der denne gang valgt at se på den økonomiske betydning af ændringer i priserne indenfor et øvre henholdsvis nedre spænd i prisen på mælk og foder samt renteniveau.

Tabel 6 viser de økonomiske konsekvenser af ændringerne indenfor disse prisspænd for prognoseresultatet i 2013 for konventionelle bedrífere med 80-160 køer. Tabel 7 viser de tilsvarende konsekvenser for konventionelle bedrífere med 240-320 køer.

Tabel 6. Følsomheden i prognoseresultatet for konventionelle bedrífere med 80-160 køer

Konv. 80-160 årskøer	Pris	2013 resultat (1.000 kr.)	Ændring (1.000 kr.)
Mælkepris, høj	Afregningspris 2,75 kr. pr. kg	360	77
Mælkepris, lav	Afregningspris 2,60 kr. pr. kg	192	-89
Foder, høj	Lav pct. bl. 244 kr. pr. hkg og høj pct. bl. 297 kr. pr. hkg	148	-133
Foder, lav	Lav pct. bl. 177 kr. pr. hkg og høj pct. bl. 220 kr. pr. hkg	371	89
Renten, høj	Renten op med 0,2 procentpoint	253	-28
Renten, lav	Renten ned med 0,3 procentpoint	331	50

Tabel 7. Følsomheden i prognoseresultatet for konventionelle bedrifter med 240-320 køer

Konv. 240-320 årskøer	Pris	2013 resultat (1.000 kr.)	Ændring (1.000 kr.)
Mælkepris, høj	Afregningspris 2,75 kr. pr. kg	285	178
Mælkepris, lav	Afregningspris 2,60 kr. pr. kg	-96	-203
Foder, høj	Lav pct. bl. 244 kr. pr. hkg og høj pct. bl. 297 kr. pr. hkg	-190	-296
Foder, lav	Lav pct. bl. 177 kr. pr. hkg og høj pct. bl. 220 kr. pr. hkg	310	204
Renten, høj	Renten op med 0,2 procentpoint	48	-58
Renten, lav	Renten ned med 0,3 procentpoint	210	104

Bilag 1. Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for år 2012-2014 bygger på forudsætningerne gengivet i tabel 1.

Tabel 1. Prisforventninger

	2009	2010	2011	2012*	2013*	2014*
<i>Mælkeproduktion</i>						
Mælkepris (kr./kg standard mælk)	2,10	2,37	2,64	2,51	2,65	2,55
Mælkeydelse pr. ko (stigning i pct. pa.)	1,00	1,00	-1,00	0,60	0,50	1,00
<i>Svineproduktion</i>						
Svinekød (kr./kg)	9,33	9,83	10,69	11,84	13,05	13,04
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	328	337	358	394	441	451
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	192	203	211	232	259	272
Grise pr. årssø	27,5	28,2	29,8	30,4	31,0	31,7
<i>Planteproduktion</i>						
Foderhvede (kr./hkg)	91	98	145	153	155	141
Foderbyg (kr./hkg)	91	94	142	153	155	141
Maltbyg (kr./hkg)	117	101	167	170	170	166
Raps (kr./hkg)	222	229	331	344	330	315
Kartofler, konsum (kr./hkg)	95	112	129	101	155	115
<i>Foder mv.</i>						
Soyaskrå (kr./hkg)	235	230	248	276	319	271
Foderhvede (kr./hkg)	98	105	154	170	171	157
Foderbyg	93	103	154	171	171	157
Rapsskrå (kr./hkg)	141	134	159	182	180	160
Gødning (indeks)	172	161	189	184	180	180
Brændstoffer (indeks)	148	187	229	248	255	255
<i>Økologiske produkter</i>						
Mælkepris	2,71	2,97	3,22	3,05	3,24	3,10
Oksekød – ældre køer (281-300)	-	18,02	20,74	22,80	23,90	24,40
Foderbyg – økologisk (kr./hkg)	139	185	276	267	267	265
Kraftfoder, høj pct. (kr./hkg)	404	355	382	396	458	461

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer. Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

Prognosen for 2014 er behæftet med en del usikkerhed og bygger derfor på forsigtige forudsætninger, herunder pejlinger fra FAO/OECD's forventede langsigtede prisbevægelser.

Salgspriser

Tørken i USA's majs- og sojabælte medførte store prisstigninger på afgrødemarkedet henover sommeren 2012. I Rusland og Sortehavsområdet faldt kornhøsten også kraftigt på grund af tørke. Manglen på nedbør har ligeledes reduceret udbyttet i Australien, hvor høsten nu er i fuld gang.

Herhjemme har Danmarks Statistik opgjort den danske kornhøst til 9,5 mio tons. Kun overgået af høsten i 2009 i størrelse, og med de nuværende høje priser er værdien af høsten rekordstor. Etableringen af vinterafgrøder har været fornuftig, men megen nedbør har skabt udfordringer, specielt for bjærgningen af kartofler, majs og roer.

I de seneste måneder har der løbende været rygter om eksportrestriktioner i Rusland og Ukraine. Indtil nu har der dog ikke været hold i rygterne. På nuværende tidspunkt vil restriktioner på korneksporten kun have en mindre effekt på verdensmarkederne, da mængden af korn, der kunne holdes væk fra markedet, er lille, og priserne er allerede meget høje.

I USA blev sojahøsten bedre end frygtet i sommers, da tørken og priserne var på deres højeste, men stadig væsentlig mindre end 2010 og 2011. I Sydamerika er der udsigt til en rekordstor sojahøst i starten af 2013, og på Chicagobørsen er prisen for en sojaskråfuture faldet kraftigt siden september.

De positive udsigter for sojaproduktionen i Brasilien og Argentina har presset priserne ned, men usikkerheden er stor. Derfor er det vigtigt, at de danske landmænd tager stilling til denne prisrisiko.

Prisen på mælk i EU følger verdensmarkedet. Kun ca. 8 % af verdens mælkeproduktion omsættes på verdensmarkedet og resten afsættes lokalt. Verdensmarkedet er præget af få store udbydere (New Zealand, EU, USA, Australien og Argentina) og få større importører (Rusland, Kina og Japan samt lande i Nordafrika og Mellemøsten). Dominansen af få aktører gør verdensmarkedet følsomt.

På den nordlige halvkugle faldt mælkeproduktionen hen på sommeren mere end det normale sæsonbetingede fald. Årsagen var meget høje foderpriser samt tørke i USA, hede i Sydeuropa og kulde og vådt vejr i den nordvestlige del af Europa. Den newzealandske produktion ligger i starten af sæsonen 2012/13 en anelse over niveauet sidste år, men ventes at ligge lavere senere på grund af El Niño. Samlet kan man sige, at høje foderpriser dæmper væksten i produktionen på den nordlige halvkugle, mens mere normale vejrhold vil dæmpe produktionen på den sydlige halvkugle.

Efterspørgslen vil fortsat være præget af lave økonomisk vækst i USA og Europa. Det er derfor landene udenfor Europa og Nordamerika, som skal trække efterspørgslen. Selvom den økonomiske vækst har været stigende i disse områder, er den dog aftagende i øjeblikket.

De seneste prognoser forudser, at efterspørgslen i 2013 vil overstige udbuddet, og at priserne på mejeriprodukter derfor vil stige. Priserne kan blive trukket yderligere op af dårlige vejrforhold på den sydlige halvkugle og høje foderpriser på den nordlige halvkugle samt af højere økonomisk vækst i landene udenfor EU og Nordamerika. Gode vejrforhold på den sydlige halvkugle, mindre følsomhed overfor stigende foderpriser og lavere økonomisk vækst i de vigtige importlande vil trække i den modsatte retning.

Prognosen over **svinenoteringen** for 2013 er blevet opskrevet med 0,50 kr./kg i forhold til prognosen fra september. Baggrunden for opjusteringen er, at der nu er ganske klare tegn på, at vi vil se et fald i produktionen af svin i EU. Det skyldes dels den forudgående periode med dårlig økonomi svineproduktionen, høje foderpriser og dels de nye regler for løsgående drægtige søer, der træder i kraft 1. januar 2013. Samtidig er der udsigt til fortsat gode eksportmarkeder udenfor EU.

Købspriser

Vedr. *afgrødepriser* – se ovenfor.

Prisen på *handelsgødning* ventes at falde marginalt tilbage i 2012 og 2013 fra det nuværende niveau. Niveauet vil dog fortsat være forholdsvis højt på grund af stor efterspørgsel og høje energipriser.

Priserne på *bekæmpelsesmidler, reparation og vedligeholdelse* samt *tjenesteydelser* forventes generelt at følge den almindelige prisudvikling i prognoseperioden.

Der hersker stor geopolitisk og konjunktuel usikkerhed om *energipriserne*. Prognosen bygger på uændrede priser i forhold til det aktuelle niveau i september 2012.

Konjunktur og renter

Den europæiske gældskrise dominerer fortsat udviklingen på rentemarkederne. Også den globale vækst har indflydelse på renteniveauet og efter det amerikanske præsidentvalg bidrager "fiscal cliff" og diskussionerne om holdbarheden i de amerikanske offentlige finanser til usikkerheden.

Andet halvår 2012 har budt på global vækstafmatning i samtlige vigtige økonomiske centre, herunder også USA og Kina. Værst ramt er dog Europa, og Euro-området er igen ramt af direkte økonomisk tilbagegang.

Den europæiske recession er ikke voldsom, men i kraft af at den europæiske vækst kun ligger marginalt over nullinjen i disse år, rammes Europa til stadighed af tilbageslag med negativ vækst. Gældskrisen tynger væksten i kraft af offentlige besparelser og manglende forbrugs- og investeringslyst i den private sektor. Derudover stagnerer eksporten i lyset af global vækstafmatning, stramme kreditforhold og høje renter i flere lande.

Euro-områdets vækst trækkes især ned af de sydeuropæiske lande, der oplever kraftigt negative vækstrater. Modsat er der svag til moderat vækst i de fleste nordeuropæiske lande, men ikke nok til helt at opveje vækstfaldet i Sydeuropa.

Prognosen bygger på en forudsætning om, at de udviklede økonomier generelt set igen vil opleve svag, men positiv vækst i hele prognoseperioden, og inflation vil ikke blive et tema i denne periode.

Den grundlæggende usikkerhed om det europæiske projekt vil endnu i lang tid lægge et solidt loft over de danske renter. Fra tid til anden vil gældskrisen blusse op, for eksempel i forbindelse med det politiske spil om Grækenland og Spaniens gældsrestrukturering og reformer. I disse perioder vil kapitalflugten til blandt andet Danmark tage til og i kortere perioder medføre endnu lavere renter. Kun ved afgørende skridt mod en finanspolitisk union, hvis et eller flere svage lande forlader euroen, eller hvis den globale vækst overrasker positivt, kan de danske renter stige lidt.

Tabellen viser, hvilke renteforudsætninger prognosen bygger på.

Tablet 3. Renter inkl. bidrag mv.

	2010	2011	2012*	2013*	2014*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,16	4,80	4,90	5,05
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,41	2,08	1,86	2,05
Realkredit, flex, euro	1,87	2,21	2,00	1,76	1,92
Finanslån, valuta	4,86	5,37	5,43	5,40	5,54
Kassekredit, dkr.	6,50	7,04	7,34	7,16	7,31
Banklån, dkr	5,67	5,72	6,15	6,10	6,25

* Prognose fra Videncentret for Landbrug

Datamateriale

Analysen for bedrifterne mellem 80-160 årskøer (konventionel produktion) er lavet på baggrund af regnskaber fra 860 bedrifter. Resultaterne er vejet op til at repræsentere 1.358 bedrifter. Ligeledes indgår der regnskaber fra 207 bedrifter i analysen for bedrifterne mellem 240-320 årskøer (konventionel produktion). Disse er vejet op til at repræsentere 248 bedrifter. Endelig indgår der regnskaber fra 158 økologiske bedrifter med mellem 80-160 årskøer, der er vejet op til at udgøre 203 bedrifter.

Bedrifterne, der indgår, er udelukkende heltidsbedrifter. Et heltidsbrug er defineret som et brug, hvor årets produktion kræver en arbejdsindsats, der er på mindst 1.665 normtimer.

Indkomstprognoserne for 2012-2014 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2011 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår af Landbrug & Fødevarers publikation "Markedsvurdering for landbrugsproduktion".

Fra og med 2010 har EU besluttet at ændre klassifikationen af bedriftstyper (planteavl, kvæg, svin, pelsdyr og fjerkræ). Som en følge heraf ændrer Videncentret for Landbrug i lighed med Danmark Statistik tilsvarende principperne for klassifikation af bedriftstyper, så de er i overensstemmelse med EU-standarden.

Tidligere er bedrifterne som udgangspunkt klassificeret efter, hvor minimum to tredjedele af standarddækningsbidraget stammer fra. Nu bliver tilhørsforholdet afgjort af, hvor minimum halvdelen af omsætningen genereres.

Definitioner

Afkastningsgrad - Resultat af primær drift plus afkoblet støtte minus ejer aflønning, divideret med landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo). Viser forrentningen af landbrugsaktiverne.

Alle bedrifter - Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standard-dækningsbidrag over 60.000 kr.

Investeringskvote - Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Likviditet før investeringer - Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Lønningsevne - Driftsresultat før renter plus afkoblet EU-støtte minus forpagtningsafgift og minus 4 pct. forrentning af landbrugsaktiver (gennemsnit primo og ultimo) divideret med antal normtimer (dog reduceret med timer aflønnet af maskinstation). Viser mulighed for afkast til kapital og arbejde.

Soliditetsgrad - Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent - Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat - Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

ØKONOMI

Agro Food Park 15

Skejby

DK 8200 Århus N

T +45 8740 5000

F +45 8740 5010

W vfl.dk

